

АРКА-ПАМЕТНИК “1700 ГОДИНИ ОТ ПРИЕМАНЕ НА ХРИСТИЯНСТВОТО В АРМЕНИЯ”

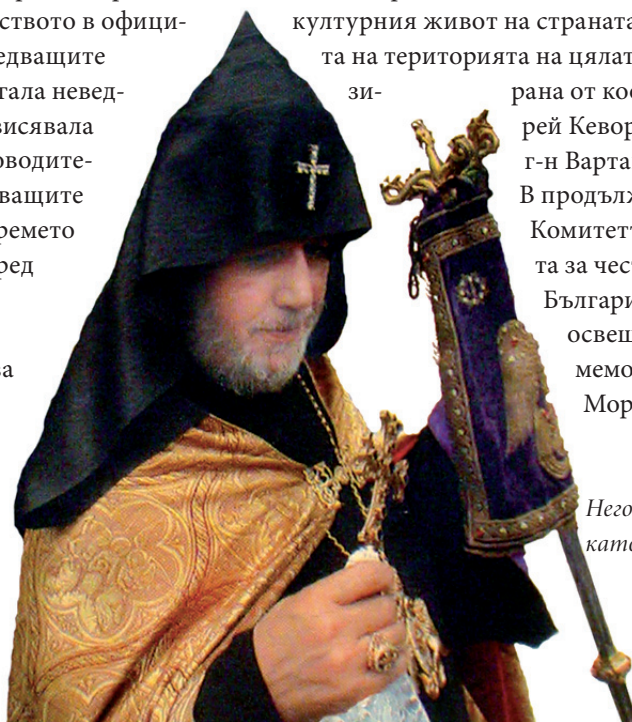
Във втората част на Приморската градина близо до детския кът с езерцето е изграден паметник от бял камък, представляващ обемен кръст над хоризонтална каменна плоча с надпис, посветен на 1 700-годишнината от приемането на християнството в Армения. Този висш духовен акт се случил през 301 г., когато царят на Армения Тиридат III превърнал християнството в официална държавна религия. През следващите векове християнската вяра помагала неведнъж на арменския народ, тя възвисявала неговите духовни и светски ръководители, изграждала здрав морал у идващите поколения. А по-късно, когато времето изправило народа на Армения пред исторически изпитания, много арменци избрали християнска България за своя втора родина, за уютен дом на своите поколения – българските арменци.

1 700 години след приемането на християнството от Армения в София бил създа-

ден Общонационален комитет за честването на юбилея под патронажа на вицепрезидента на Републиката Тодор Кавалджиев и под председателството на архиепископ Дирайр Мардикян и господата Рупен Крикorian и Петър Константинов. В комитета, включващ 47 души, могат да се видят имената на видни хора от всички нива и йерархии от научния и културния живот на страната. Дейността на Комитета на територията на цялата страна била организи-

рана от координаторите протойерей Кеворк Хачерян и г-н Вартануш Топакбашанян. В продължение на една година Комитетът подготвял програмата за честванията в цяла България, включвайки и освещаването на юбилеен мемориал във варненската Морска градина.

*Негово светейшество
католикос Карекин II*

Подготовката за честването на юбилея във Варна включвала ремонт на арменския храм “Св. Саркиз” и изграждането на паметника. Ремонтът се налагал, тъй като през тази същата 2002 г. черквата отбелязвала 160-годишен юбилей от своето изграждане и храмът имал нужда от укрепване на колоните и балконите на църковния хор, нужда от реставрация имали и картините в рамки, за подмяна плачели дограмите, инсталациите, осветлението. Ремонтът започнал на 25 април 2002 г. и бил осъществен изцяло с финансовата, физическа и морална подкрепа на 5 000-те арменци в гр. Варна. За близо два месеца черквата сменила изцяло облика си както отвън, така и отвътре, а художникът Аршак Наркисян реставрирал картините в храма.

Желаейки да придадат наистина духовен мащаб на честванията, членовете на Комитета предложили, а Министерският съвет на Република България приел и отправил покана към върховния патриарх и католикос на всички арменци Карекин II за участие в тържествата. Негово светейшество приел да гостува в страната ни четири дни.

ОТ ИДЕЯТА ДО ОСВЕЩАВАНЕТО

Идеята за изграждане на паметник на арменската общност е свързана с многогодишните опити да открие и освети място, където да отбелязва важните за своята националност годишнини.

Ето защо идеята на българския Арменски информационен бизнес форум да се изгради паметник във Варна по повод на 1 700-годишния духовен юбилей била посрещната от арменската общност в града с ентузиазъм. Арменският информационен бизнес форум във Варна е част от европейска международна структура със същото име и със седалище във Виена. Председател на Българския филиал на форума е инж. Антраник Джебзайрлиян, Негова е и идеята за изграждането на паметника.

*Инж. Антраник
Джебзайрлиян – директор
на българския филиал на
Арменския информационен
бизнес форум.*

На 17 май 2002 г. от името на Форума инж. Джебзайрлиян сключил договор със строителния предприемач и скулптор ентузиаст г-н Жеко Димитров, чиято фирма поела задълженията по изграждането на паметника. На 21 май с. г. пристигнало съгласието на НИПК–София за изграждане на паметника в Морската градина, а на 4 юли 2002 г. арх. Куцарова – главен архитект на Община–Варна, положила подписа си под разрешението № 49 “да се монтира паметник, посветен на 17 в. Християнство в Армения в Морската градина.”

Паметникът бил изграден за

20 дена, през които Форумът определил точното му заглавие – Арка-паметник “1 700 години от приемането на християнството в Армения”.

В късния следобед на 24 юни 2002 г. главата на арменската църква католикос Карекин II пристигнал в София, посрещнат от българския патриарх Максим и членове на Св. синод. През следващите два дена арменският католикос се срещнал с президента на Републиката, посетил Пловдив и Бачковския манастир и на 27 юни пристигнал във Варна. По време на службата в Катедралния храм на града той отправил молитва

към Бога да ни пази от нещастията, които човечеството изживя през XX век, и изказал своята вяра, че приятелството между двата народа ще продължи и през XXI век. След посещението при кмета на града шествието се отправило към Морската градина, където с тържествена церемония бил осветен новият паметник. Както отбелязват всекидневниците от това време, мемориалът е построен изцяло със средства на Арменския информационен бизнес форум във Варна.

*Освещаване на Арката-паметник,
посветена на 1700 години от приемането на
християнството в Армения*

Арката паметник е изградена по проект на варненската архитектка Лиляна Михайлова, която черпи вдъхновение от традиционната арменска архитектура, поставяйки символа на християнството – кръста, под покрив. Трябва да се знае, че кръстът, като образец на арменската резбарска орнаментика е формиран през вековете в две посоки. Едната посока на развитие идва от декоративната или кавалетната пластика, които, колкото и да е странно, не са особено разработени в Армения. Другата посока е определена от вековния опит на арменските майстори с орнаментираната кръстна форма, поставяна върху надгробните паметници, гробниците и параклисите. Най-старите образци на тези кръстове представлявали четиристранни колони с изобразени на всяка страна барелефни библейски и евангелски сцени и са датирани към V–VI век. Тези колони развили четирите си страни във формата на особено кръстовидно съоръжение, което по-късно, през времето до XIII век, се отдалечило достатъчно от надгробната си функция, за да се превърне в отделна архитектурна форма – кръст, крайпътен параклис или крайграничен знак. Именно върху тези кръстни камъни, наречени хачкари, се струпало цялото умение и гравьорско майсторство на арменските каменоделци.

Кръстът във варненската Морска градина представлява една по-опростена мелодия на сложните барокови форми на старите арменски кръстове. Докато търсили в изобилието от варианти най-подходящия образец, инж. Джебзайрлиян предложил на арх. Михайлова един среден по сложност, изработен от злато кръст, чиято форма в крайна сметка използвала арх. Михайлова и която можем да видим понастоящем в Морската градина. Неговото изпълнение и монтаж те възложили на г-н Жеко Димитров, който си спретнал ателие в складовете на фирма “Трансстрой” и моделирал от гипс целия обем – къщичката и кръста в нея. След това направил калъп и по него отлял от мозайка, бял цимент и пигмент християнския паметник.

Общото чувство, което поражда Арката паметник, е чистота и хармония. То идва от добре намерените му пропорции, от ясната и категорична рисунка на целия монумент, както и на мекия цвят на камъка. Тези детайли го правят четлив и лесен за възприемане, правят го дружелюбен и топъл.